

СТВАРНА НАДЛЕЖНОСТ ЗА СУЂЕЊЕ ПО ПРОТИВТУЖБИ

Виши суд пред којим тече парница по тужби стварно је надлежан за суђење по противтужби и у случају када је за расправљање о захтеву из противтужбе стварно надлежан основни суд.

Из образложења:

„Тужени је у парници која се води пред Вишим судом у Београду (ради наплате новчаног потраживања у износу од 6.189.105,00 динара са траженом законском затезном каматом) поднео противтужбу ради наплате новчаног потраживања у износу од 15.015,31 евро са законском затезном каматом од 15.1.2020. године у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате. Противтужба је издвојена из списка (предмета П 2267/20) и у уписник заведена као посебна тужба (предмет П 1744/21), а затим се Виши суд у Београду огласио стварно ненадлежним за суђење јер је вредност предмета спора по противтужби нижа од имовинског цензуса за ревизију који је релевантан за разграничење стварне надлежности између основних и виших судова.

По налажењу Врховног касационог суда, за суђење по противтужби стварно је надлежан суд пред којим тече парница по тужби. То произилази из одредбе члана 198. став 1. ЗПП којом је прописано да тужени може до закључења главне расправе да поднесе код истог суда противтужбу, ако је захтев противтужбе у вези са тужбеним захтевом или ако ти захтеви могу да се пребију, или ако се противтужбом тражи утврђење неког права или правног односа од чијег постојања или непостојања зависи у целини или делимично одлука о тужбеном захтеву.

Забрана подношења противтужбе, у смислу става 2. наведене одредбе, постоји само у случају када је за суђење по противтужби надлежан виши суд или суд друге врсте. То значи да се противтужба не може поднети само у ситуацији када је за суђење по тужби надлежан основни суд, а по противтужби виши суд.

У конкретном случају, тај услов није испуњен. Неспорно је да је за суђење о захтеву из тужбе стварно надлежан виши суд као првостепени суд. Због тога, без обзира што је за расправљање о захтеву из противтужбе стварно надлежан основни суд, виши суд је стварно надлежан и за суђење о том захтеву. Такво становиште има правно утемељење у општем правном начелу: „ко може више може и мање“. Правно је недопуштена само обрнута ситуација, јер основни суд као нижи суд првог степена не може судити у споровима из стварне надлежности вишег суда као вишег суда првог степена.

Пошто чланом 198. став 2. ЗПП није прописана забрана атракције стварне надлежности у случају када је за суђење по тужби стварно надлежан виши суд, а по противтужби основни суд, то поступање Вишег суда у Београду који је издвојио противтужбу и огласио се стварно ненадлежним није засновано на закону.“

Из тог разлога, на основу члана 22. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци – одрђено да је за суђење у овом спору стварно надлежан Виши суд у Београду.“

(Сентенца из решења Врховног касационог суда Р1 692/2021 од 10.11.2021. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 5.7.2022. године)